

הדיקטטור

הוא נבחר באופן דמוקרטי עז-ידי אריאל שרון הוא יושב עז הכידונים של צה"ל. האם יישאר שם?

אלפי חברי הפלוגות ירו ב-אחור, באורגיה גדולה של שימחה פרועה. יתכן שהיתה זאת התחלה סמלית מתאימה לשילטון של ה-נשיא החדש של לבנון, בשיר אל-ג'מיל.

הצעיר בן ה-35, בעל הפנים הרכות, אהב תמיד ליצור לעצמו תדמית של לוחם קשות, רבבות תמונות שלו, המקשטות את בירות המיורחית המינימדינה של ה-פלוגות מצפונה, מראות אותו כורע, כשבידו רובה.

את הקאריירה שלו עד כה לא עשה בזכות כישוריו האינטלקטואליים, אלא בזכות נכונותו להשתמש בכוח לפיתרון כל בעיה - כוח גס, ברוטאלי, ולעתים קרובות גם אכזרי ביותר.

משום כך היה, אולי, האדם ה-מתאים ביותר ללבנון לתוכניתו של אריאל שרון.

הכל מאיימים. תהליך הבחירות בלבנון לא היה מעולם דמוקרטי. הפעם הפכה הדמוקרטיה לקאריקטורה ממש.

לפי חוקה הבלתי-כתובה של לבנון, רק נוצרי-מאזוני יכול ל-היבחר כנשיא. כל הנוצרים ביחד הם עתה מיעוט בלבנון, והמאזוני-אינם אלא עדה אחת בקרב הנוצרים. מי שרר המנהל את עמדת-הכוח המרכזית במדינה לנציג של עדת-מיעוט, יכול רק בקושי ל-היחשב כדמוקרט.

אך הפעם לא היה זה הפגם ה-עיקרי. ברעז זה אין בלבנון אף פיסת-אדמה אחת שהיא חופשית. כ-40% של המדינה מוחזקים בידי הצבא הסורי, קרוב ל-40% אחרים של המדינה כבושים בידי צה"ל, בבירות המערבית שולטים עדיין כוחות אש"ף ובעל-בריתו המוס-למים, הנמצאים בתהליך של פינוי, ואילו 20% הנוותרים של לבנון הפכו זה מכבר למיני-מדינה שבה שולטת תנועתו של ג'מיל, הפלאנ-גות. שילטון דיקטטורי מלא.

הבחירה עצמה בוצעה בתהליך שבו השתמשו כל הצדדים בכוח גס. יומיים לפני הבחירה נסגר המעבר המפורסם של גארי טמטאן, עז-ידי כוחות הפלנגות, המעבר שבמשך כל השבועות האחרונים המה מרוב מכוניות ובני-אדם. ש-עזבו את העיר המערבית או ש-חזרו אליה, נדם כבית-קברות. חיילי צה"ל במקום, שנשאלו על כך, משכו ככתפיהם, יש משהו אבל אנחנו לא יודעים. פיתרון התע-לומה: הפלאנגות הסמו את המעבר, כדי שצירי-פרלמנט העויינים את בשיר לא יגיעו למיזורה, ולישיבת הפרלמנט.

בצפון ובמיזרח נהגו הסורים לפי אותה השיטה. הם איימו על מי שהתכוון לצאת לישיבה, ואילו בשיר לא היה צריך אף לאיים. כל אדם בלבנון יודע כיצד פועלות הפלאנגות, ואיש מבין חברי-הפרלמנט, בשטח הכפוף ל-שליטתן של הפלאנגות, לא הישלה את עצמו מה יהיה גורלו אם יעדר, חלילה, או אם יצביע נגד.

התוצאה הסופית היתה, על כן, תלויה בשאלה פשוטה: מי יאיים יותר, על אנשים רבים יותר, את האיומים החמורים ביותר, בשיר ניצח.

הכל שוחטים. בעיני כל ה-לבנונים, בשיר הוא מועמדו של אריאל שרון. הצבא הישראלי הושיב אותו על כסאו החדש. היו לבנונים רבים שראו דווקא בכך סיבה טובה לבחור בו, אם ייבחר מישהו אחר, אמר אחד

שביטא את דעת הרבים, לא ייצא הישראליים מלבנון לעולם, אם בשיר יהיה נשיא, או לי ייצאו אייפעים, כדאי לנסות.

אחרים בחרו בבשיר מתוך תחרו המשותפת כיום לרוב רובם של הלבנונים: העייפות מן המל-חמה, אחרי ששנים של מלחמת-אזרחים עקובה מדם, שבה שחטו הכל את הכל, רוצים הלבנונים בשקט בכל מחיר - גם במחיר אובודן החופש. הסכנה שהנשיא ה-חדש יטיל על המדינה מיסטר של דיקטטורה חד-מיפלגתית, בתוספת כל האבירים המקובלים - הוצ-אות-להורג, מיסטר-השאת, מה-נות-ריכוז - הפחידה אותם פחות מהמשך המלחמה.

אין כימעט ויכוח על נושא אחד, שלגביו תמימי-עדים כימעט כל הלבנונים המשקפים הורים: מ-בין כל הכוחות שביצעו מעשי-זוועה במלחמת-האזרחים, הפלאנ-גות השיגו את השיא. אנשיו של בשיר ג'מיל לא הרגו רק דרוזים, מוסלמים ופלוסטינים, הם הרגו את בנו של סוליימאן פראנגיה, מנהיג מארוני יריב, עם כל בני מישר פחתו, הם ערכו מירח-דמים ב-בריכת-שחייה, כאשר התנפלו על מישפחתו של יריב מארוני אחר, כמיל שמעון.

ההגיון הציני של הבחירה: אם ייבחר בשיר, אולי תיפסק השחיטה, אם לא ייבחר בשיר, השחיטה תימשך בודדאית.

הכל מנחשים. עד הרגע ה-אחרון נמשך במיסדרונות בירות מישחקי-הניחושים: ייבחר או לא ייבחר?

השתתפו במישחק זה לא רק העיתונאים הזרים כמלון קומודור במערב ואלכסנדר במיזרח. הש-תתפו בו גם ראשי הציבור ומנהיגי המיפלגות. איש מהם לא היה בטוח. בראיון שנתן לעיתונאי זר ניבא אמין ג'מיל, אחיו האינטלקטואלי של בשיר, יומיים לפני הבחירה, כי הכל יהיה תלוי בערב הסעודית, הסעודים יגיידו למוסלמים כיצד לבחור, אמר, הם גם ישיעו על הסורים, בשיר ביקר לאחרונה פעמיים בסעודיה, ומה שנקבע שם יתגשם, ניבא האח.

מנהיגים נוצריים אורתודוכסיים טענו בקול רם: „בשיר? לעולם לא! הוא מסכן בקיצוניותו את עצם קיום הנוצרים בלבנון בטווח הרחוק!“

כמיל שמעון ניהל מישחק כפול -

כמקובל בלבנון, בפרהסיה תמך השועל הזקן בבשיר, יריבו במשך שנים רבות, אך מאחורי הקלעים חתר נגדו, וקיווה שלא ימצא ה-קוורום הדרוש לבחירתו, או אן, קיווה, יתיישבו הישראליים בבשיר, ידירו של שרון, ויפנו אל שמעון, שהיה בעל-הכרית של ישראל ב-תקופת יצחק רבין, שמעון גם סבר כי סעד חדוד, המקורב אליו, יהווה קלף בידי.

כל זה התבדה, בשעה שאחרי-ניחשו, פעל בשיר בעזרת אריאל שרון, ציר אחרי ציר אות, גויס הוכנע, בעזרת ישראל גוייסה תמיכת הדרוזים הנאמנים למישר פחת ארטלאן, המתחרה במישפחת ג'מיל, גוייסה גם תמיכת השיעים, עדה חלשה, המשמשת בלבנון כ-שבשבת-רוח.

בלבנון של 1982, הרוח נושבת בכיוון של צה"ל.

מערב-צד של הימלר, הבחירה אינה סוף פסוק, היא רק התחלה, בשיר ג'מיל יכול להתגלות ב-מפתיע כמדינאי, הגדל עם התפקיד, הוא יכול להגשים את אשר אמר השבוע: להנהיג בלבנון מיסטר של התסיסות והוסרי-הפליה, ל-הפעיל דרכי-נועם, לשים קץ ל-שפיכות-הדמים.

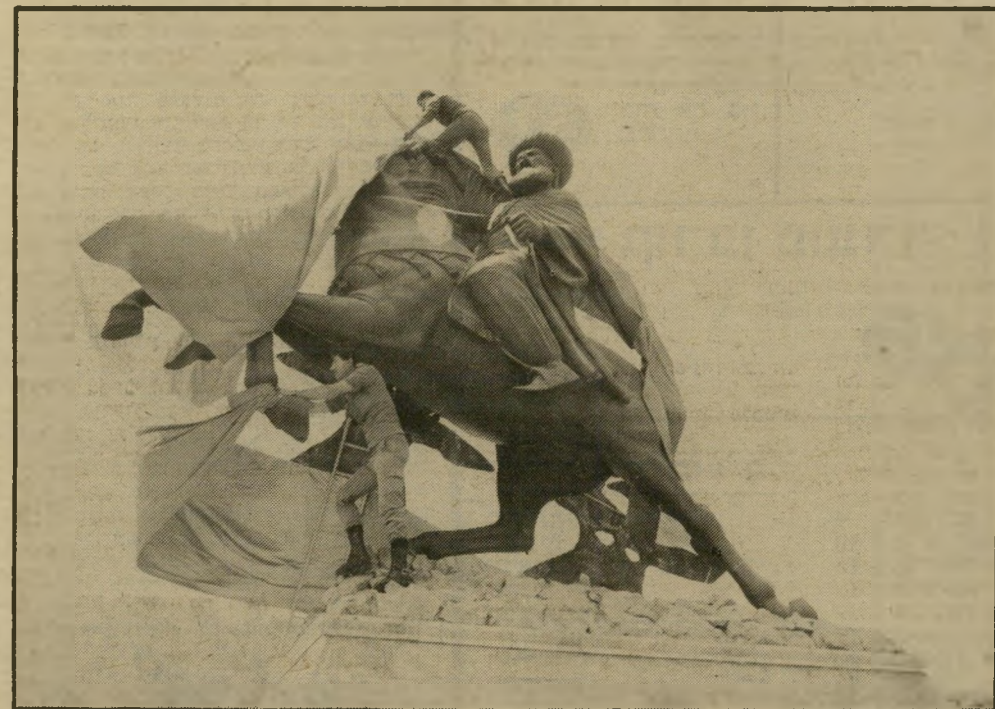
מעטים האמינו בכך, הרוב ה-מוחלט של הלבנונים, ובראשם אנשי-הפלוגות עצמם, מאמינים כי עתה הגיע תור היסול-החשבור, נות, פיאר ג'מיל הזקן, אביו של בשיר, ייסד את מיפלגתו על-פי דוגמת המיפלגות הפאסיסטיות ב-אירופה (כגון הפלאנגות של פראנקו בספרד), אחרי שביקר באולימפיאדה של ברלין ב-1936 והתפעל בגלוי מאדולף היטלר והרייך השלישי.

מעטים האמינו כי המיפלגה ורא-שיה יחליפו לפתע את עורם, אך יש מחסומים רבים העומדים לפני בשיר בדרך לדיקטטורה שלמה, אחד מהם הוא דווקא צה"ל.

בעזרת צה"ל, השתלט סעד חדוד על כל החלק הדרומי של לבנון, מראש-הניקרה וכארבעים קילומט-רים ממטולה, זהו האזור אשר, לפי תפיסה מסוימת הרווחת ב-ישראל, צה"ל צריך להחזיק בו בכל מחיר, לצמיתות.

במקום שבו שולט סעד חדוד, אינו יכול להתקיים שילטון של בשיר ג'מיל, אלא במילים בלבד, קשה להאמין כי בשיר ישלים ב-נקל - ולאורך ימים - עם מצב כזה.

עד למרחק של כ-80 קילומטרים עבודה שחורה, הוא גם לא יוכל להשלים בנקל עם המשך שילטונם של הסורים באזור ה-מתקרב בשיטתו למחצית לבנון, מבחינה זו מודהה תפיסתו עם זו של איש-חסותו, אריאל שרון (ראה הנדון), על כן יתכן כי בחירת בשיר אינה מסמנת רק את סוף המלחמה, אלא גם את ראשיתה של מלחמה חדשה, זו שאריאל שרון רוצה בה: ההתקפה הישרא-לית הגדולה על מערך הצבא הסורי, אך מי שסבור כי בשיר ג'מיל יהיה סוכן ישראלי בכל עת ובכל נושא, עשוי להתבדות, האופי ה-לבנוני מתוחכם יותר, האינטרסים הלבנוניים מסובכים יותר, בשיר היה מוכן בהחלט להיעזר בכוחו הגס של צה"ל כדי להגשים את שאיפת-חיו: להיות לדיקטטור של לבנון, אחרי שהשיג יעד זה, שאלה גדולה היא מה יעשה הלאה, אין זה בטוח כלל כי ישמח לרעיון שממשלת-ישראל תכפה

בכיכר בפרבר של ביי-רות תלו חיילי הפלאנ-גות על פסל של איבראחיס

נשיא-מיועד אל-ג'מיל דמוקרטיה על כידונים

עליו כריתת חוזה-שלום עם ישראל, אין הוא רוצה לנתק את לבנון מהעולם הערבי, שבו מרוכזים כל האינטרסים הכלכליים שלה, אין הוא רוצה גם להיראות כקוויזלינג, היושב על הכידונים של כובש זר, יתכן מאוד שעם בחירתו כנשיא, ינסה בשיר להוכיח את עצמאותו כלפי ישראל - אולי אחרי ש-ישראל תעשה את העבודה השחורה ותגרש את הסורים, ואולי גם לפני כן.

כמי שנוכחו לדעת כובשים רבים בעבר, שניסו את מולם בענייניה הפנימיים של לבנון, עלול גם אריאל שרון להיווכח שהמצב הוא מסוכן הרבה יותר מכפי שהעלה על דעתו.

דת

חזרה משחלמת

בחשבה

בשבוע שבו חוגגת הכפייה הדתית ניצחק חשוב, מתברר שיש זה גם עתיד מבטיח

המיספרים שמסר השבוע מישרד הדתות הם מדהימים: בישיבות וב-כוללים יש היום לא פחות מ-12 אלף תלמידים המוגדרים כ-חוזרים בתשובה.

מספר זה מקבל מימדים מבהילים כאשר לוקחים בחשבון שהמיספר הכולל של התלמידים במוסדות הללו - ומדובר רק במוסדות ה-מקבלים סיוע מן המדינה - מגיע ל-48,500. כלומר: רבע מבין תל-מידי הישיבות הם חוזרים בתשור בה.

בשבוע שבו חוגגת הכפייה ה-דתית במדינת ישראל ניצחק חשוב - סגירת חברת אל-על בשבתות, יש למיספר הזה משמעות מיוחדת, הוא מורה על כך שלכפייה הדתית יש לא רק עבר עשיר הווה מצ-ליה, אלא גם עתיד מבטיח.

הפעילות המיסיונרית הענפה ה-זאת, של העברת אלפי ישראלים צעירים על דעתם, מתנהלת כולה על חשבון משלמי המיסים כולם - חילוניים ודתיים כאחד.

מכיוון שהתשלום לישיבות ול-כוללים הוא על-פי גולגולת, ברור גם מדוע משלמת החזרה-בתשור בה, יש לה לא רק פירות פולי-טיים, אלא גם פירות כלכליים.